

Leromlott városrészek integrált szemléletű fejlesztése - a RegGov projekt nyíregyházi tapasztalatai

Az [URBACT RegGov](#) tematikus hálózat a leromlott városi területek fenntartható integrált fejlesztésének regionális irányításával foglalkozott. A RegGov hálózat legfőbb kihívását a fenntartható és integrált város- és városrész fejlesztési programok előmozdítása és ezeknek a programoknak a közösségi részvételen alapuló megvalósítása jelentette. A RegGov támogatta az európai partnervárosok és az operatív programok irányító hatóságai közötti együttműködést annak érdekében, hogy összekapcsolja a helyi várospolitikát az operatív programokkal. A RegGov hálózat az együttműködés és integráció szerepére fókuszál a halmozottan hátrányos városrészek fejlesztésében a különböző kormányzati szinteken belül és azok között. A program célja az volt, hogy hosszú távon létrehozson egyrészt egy horizontális együttműködési keretet, másrészt – az EU szabályozásában egyre hangsúlyosabb szerepkört betöltő – a vertikális integráció eredményességéért is lépéseket tett. A RegGov átfogó helyi partnerkapcsolatot alakított ki minden fontos résztvevővel, aki hozzájárulhat a fejlesztési és rehabilitációs stratégia sikeréhez. A fejlesztések során kiemelten épít egyes célcsoportokra pl. iskoláskorú gyerekek, romák stb.), a helyzetértékelés és döntés előkészítés folyamatába.

A RegGov tematikus hálózat keretén belül különböző [partnerek](#) működtek együtt. A kilenc város közül öt régi EU-s tagállamból való, míg négy az újonnan csatlakozottak közül. Magyarországról Nyíregyháza, és Budapest egyik elmaradott gazdasági-társadalmi helyzetű kerülete Kőbánya vett részt a projektben. A két magyar önkormányzat számos európai uniós partnervárossal dolgozott együtt: Duisburg (D), Nijmegen (NL), Södertälje (S), Ruda Slaska (PL), Satu Mare (RO), Siracusa (I) és Halandri (GR). Ezek a városok rendkívül változatos gazdasági és társadalmi fejlettségi szinten állnak, így jól reprezentálták az EU területi sokszínűségét és változatos kihívásait.

A RegGov hazai beavatkozási területei, a kőbányai [Pongrác-lakótelep](#), és a nyíregyházi Huszár lakótelep is kedvezőtlen foglalkoztatottsági mutatókkal és alacsony iskolázottsági szinttel jellemezhetőek, ennek eredményeként magas a kirekesztett és sérülékeny társadalmi csoportok aránya. Éppen ezért mindkét magyar partner arra törekszik, hogy e csoportok többségi társadalomba való integrálására sikeres legyen (építve a nemzetközi partnerek tapasztalátára). Ehhez hatékony eszköz lehet a szakképzés, és a lakhatási körülmények javítása, a közösségi terek megújítása.

A magyar partnerek beszámolóí alapján a RegGov projekt legfontosabb, kézzel fogható eredményei az irányított tervezési folyamat, a helyi támogató csoportok megalakulása, helyi cselekvési tervek kidolgozása, tapasztalatcsere és tudás átadás, valamint a területi szemléletmód megjelenése a funkcionális városi térségek szintjén. Mindkét magyar partner számára fontos volt, hogy az adott városrészre vonatkozó cselekvési terv csak egy tágabb térségi szintre elkészített tervdokumentum koherens részeként kerülhetett kidolgozásra. Nem elhanyagolható dinamizáló tényezőként jelent meg mindkét területen a helyi társadalom igénye az aktív szerepvállalásra a fejlesztési folyamat végrehajtásában, és a helyi öntudat megléte, melyekre a jövőben is egyértelműen építhetnek. Egy sikeres projekt hatással van tágabb környezetére is, követendő példaként jelenik meg más városrészek, önkormányzatok számára is. Másrészt, ha az egyes hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (pl.romák) fiataljainak biztosítják a minőségi oktatást és megszüntetik a kirekesztettségüket, akkor a fiatalok megváltozott szemléletmódja is segíthet abban, hogy a csoport többi tagja is hajlandó legyen az együttműködésre. Kőbányán kiemelten építenek ezekre a fiatalokra, Nyíregyházán pedig „Én kedves iskolám” projekt keretén belül három oktatási intézményben folyik egy, a szokásostól eltérő szemléletmódú képzés, ahol a kölcsönös tiszteletre és az egyedi emberi tulajdonságok változatosságának szépségére nevelik a gyerekeket az ő saját közösségük által alkotott szabályok keretén belül.

Tóthné Csatlós Ildikóval, a RegGov projekt nyíregyházi partnerével a projekt során szerzett tapasztalatairól, a Huszár-telep jövőjéről és az URBACT program helyi hasznairól beszélgettünk. Beszámolója alapján Nyíregyháza egésze és a RegGov akcióterületeként szolgáló Huszár-telep is sokat profitált az URBACT programban való részvétellel. *„Nyíregyháza célja az Urbact programban történő részvétellel elsősorban a tapasztalatszerzés, és tapasztalatcsere volt. Nem sok nemzetközi tapasztalata volt a városnak korábban, különösen nem a szociális területen. Ezért a pályázatban történő részvétel egyben kihívás is volt. A másoktól történő tanulás mellett a saját jó gyakorlatainkat is szeretnénk volna megmutatni, megmérettetni a nemzetközi viszonylatban.”*

1. ábra: A Huszár telep lakásainak több mint 40%-a alacsony komfortfokozatú

A projekt akcióterületéül szolgáló Huszár telepen számos rövidebb-hosszabb projekt valósult már meg és jelenleg is több van folyamatban. A RegGov URBACT projektben egyik célkitűzésük annak megtanulása volt, hogyan lehet szakmailag és pénzügyileg is fenntarthatóvá tenni a jó programokat, milyen gyakorlatokat, metódusokat alkalmaznak erre külföldön. A legfontosabb dolog, hogy pontos célmeghatározás mellett folyamatosan keresni kell a pénzügyi lehetőségeket. *„A Huszár*

telepen levő probléma hosszútávon oldható csak meg, ezért projektek egymásra épülésével, több szereplő együttműködésével – a telepen élők bevonásával, motiválásával – és kitartó munkájával

lehet hosszú távon eredményeket elérni” - mondta el Tóthné Csatlós Ildikó. Több jó, a Huszár telepi programban is megvalósítható példát láttak a külföldi partnereknél, mint amilyen Duisburgban a játék és eszközkölcsonzés, vagy Södertalje-ban a privát szféra bevonása.

A projekt egyik fontos hozadéka volt a város számára a **Helyi Támogató Csoport** megalakítása, és aktív részvétele a **Helyi Cselekvési Terv** elkészítésében. A Támogató Csoportban részt vett Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata (Szociális Osztály, Városfejlesztési Osztály); a Cigány Kisebbségi Önkormányzat; a Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Kft.; a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőrkapitányság; a Human-Net Alapítvány (Városi Családsegítő Szolgálat; Gyermekjóléti Központ; a Periféria Egyesület; Romano Trajo; a Megakom Stratégiai Tanácsadó Iroda valamint a DOTE Egészségügyi Kara. A támogató csoport tagjai évek óta tevékenykednek a Huszár telepen, részben önkormányzati kötelező feladatokat látva el (családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás stb.), részben saját programokat valósítva meg, de sokszor egymás mellett tevékenykedtek a szervezetek, gyakran átfedés volt a programok között. Az Urbact program hatására azonban az együttműködés erősödött: rendszeres találkozókon egyeztették, ütköztették véleményeiket és szorosabb munkakapcsolat alakult ki a résztvevők között.

A szociális városrehabilitációs pályázat előkészítésében illetve a Huszár telepi Helyi Cselekvési Terv kidolgozásában aktívan közreműködött a támogató csoport. Több megbeszélésen – sok esetben éles vitát követően – alakult ki a végleges cselekvési tervben megfogalmazott tevékenységek illetve a hozzájuk rendelt támogatás összege. Komoly sikerként könyvelhető el, hogy a város elnyerte a pályázott [szociális városrehabilitációs támogatást](#), így a Huszár-telep rehabilitációja megindulhat.

A Helyi Támogató Csoport fennmaradását biztosítja, hogy mind a Huszár-telep szociális városrehabilitációs projekt megvalósításában együttműködnek e szervezetek, mind a város más területén megjelenő problémák megoldásán (pl. a város másik, kisebb szegregált telepe a Keleti lakótelep lassú felszámolása érdekében indult együttműködés, amelybe új partnereket is bevonták) is közösen gondolkoznak és dolgoznak ki terveket.

Nyíregyháza az egész projekt folyamán igyekezett aktívan bevonni a Helyi Támogató Csoport tagjait. Nemcsak a helyi együttműködést erősítették, de fontosnak tartották, hogy a tematikus szemináriumon (igaz Nyíregyházán) és a klasztertalálkozókon (Szatmárnémeti, Dortmund, Södertalje) is részt vegyenek, bővítsék tapasztalataikat, építsék szakmai kapcsolataikat.

„Mindenkinek ajánlom egy nemzetközi munkacsoportban történő részvételt. A pályázat egyik pozitívuma a helyi érdekeltek, erők megerősödése, együttműködése. A másik pozitívuma a más országok szakembereivel történő közös gondolkodás, a különböző látásmódok és szakmai megközelítések megismerése. Egy nemzetközi projektben történő részvétel lehetőséget teremt a városok és azonkívül a szociális és gyermekjóléti szolgáltatók részére a tapasztalatcserére.” - összegzi tapasztalatait Tóthné Csatlós Ildikó.

Az URBACT RegGov projekt hároméves munkája a németországi Duisburgban 2011. május 12-én tartott [zárókonferenciával](#) ért véget. A RegGov projekt [zárótanulmányát](#) teljes terjedelmében olvashatják a www.urbact.eu oldalon, ahol a projekthez kapcsolódó sok más érdekességet is megtalálnak!

Összeállította: Takács Krisztián és Tomay Kyra, VÁTI Nonprofit Kft.